

La redacció de documents administratius en valencià

Imma Albalate Manrique *

L'objectiu d'aquest estudi és mostrar la manca de competència a l'hora de redactar els documents administratius en valencià, i al mateix temps, insistir en la necessitat de formar els professionals de l'administració perquè siguen capaços d'usar correctament la llengua i adequar-la al model textual que entren.

El llenguatge administratiu és el llenguatge especialitzat amb què l'Administració es comunica entre si i es dirigeix al ciutadà. Aquest tipus de llenguatge utilitza la llengua estàndard i es caracteritza per l'ús d'una fraseologia i una terminologia pròpia i específica de l'àrea de coneixement que tracta.

Tots els camps de coneixement específic necessiten crear un determinat tipus de llenguatge o adaptar-lo a la seua àrea específica. El domini dels llenguatges d'especialitat és un requisit essencial en la formació dels diferents especialistes, perquè possibilita la correcta transmissió dels continguts de què tracten. Un malentés per culpa de la utilització inadequada del llenguatge podria dur conseqüències indesitjables.

La redacció dels textos administratius està regulada pels diferents manuals de redacció administrativa. L'adequació, la coherència i la cohesió són els eixos en què es fonamenta la correcta redacció de qualsevol text. Especialment els textos administratius han d'estar ordenats, ser clars i evitar les ambigüitats.

Per a dur a terme una adequada redacció, primer s'ha de planificar el text. La planificació consisteix a ordenar el pensament a fi que la comunicació entre emissor i receptor siga realment efectiva. Això inclou analitzar la situació comunicativa, organitzar la informació i fixar l'estil que més s'adapte al tipus de document que es vol redactar.

Es pot afirmar que, en general, el llenguatge administratiu en valencià està sotmés al castellà. La competència per a redactar documents en valencià depèn directament de la competència que es té de fer-ho en castellà. Normalment es presenta com a bona una traducció literal del document castellà. Això fa que s'empobrisca la llengua i que es cometen faltes sobretot d'adequació, lexicosintàctiques i d'ortografia.

---

* Professora de valencià de l'IES Francesc Ribalta.

Ribalta. Quaderns d'aplicació didàctica i investigació, núm. 14 (desembre 2008), ps. 123-130.

© IES Francesc Ribalta · Castelló de la Plana · ISBN: 978-84-691-7720-4

<http://www.iesribalta.net/revista>

1. «La redacció de documents administratius en valencià: estudi comparatiu d'una ordenança de l'Ajuntament d'Onda». L'article es refereix, concretament a l'Ordenança general de protecció del medi ambient urbà.

Com a exemple del que s'ha exposat es pot considerar l'ordenança municipal de l'Ajuntament d'Onda sobre la protecció del medi ambient urbà. Aquest document de 65 articles distribuïts en 17 pàgines constitueix una mera traducció de l'ordenança original redactada en castellà. El comentari se centra en els dos primers fulls que contenen els nou primers articles de la normativa.

Text en castellà

ORDENANZA GENERAL DE PROTECCIÓN DEL MEDIO AMBIENTE URBANO.

TÍTULO I.- DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 1.-

Esta Ordenanza tiene por objeto, la regulación de las actividades dirigidas a la limpieza de los espacios públicos y recogida de desechos y residuos sólidos para conseguir las adecuadas condiciones de pulcritud u ornato urbanos.

Artículo 2.-

A los efectos de incardinación normativa, la regulación se atiene a los principios de la Ley citada en el artículo anterior, los producidos por actividades y situaciones domiciliarias, comerciales y de servicios, sanitarias, de limpieza urbana, industriales, obras en edificios, abandono de animales muertos, muebles, enseres y vehículos y, en general, todos aquellos cuya recogida, transporte y almacenamiento o eliminación corresponda al Ayuntamiento, de acuerdo con la legislación vigente.

Artículo 3.-

Se considerarán desechos y residuos sólidos, conforme a lo establecido en el Art. 2 de la Ley citada en el artículo anterior, los producidos por actividades y situaciones domiciliarias, comerciales y de servicios, sanitarias, de limpieza urbana, industriales, obras en edificios, abandono de animales muertos, muebles, enseres y vehículos y, en general, todos aquellos cuya recogida, transporte y almacenamiento o eliminación corresponda al Ayuntamiento, de acuerdo con la legislación vigente.

TÍTULO II.- LIMPIEZA DE LA RED VIARIA Y OTROS ESPACIOS LIBRES.

Capítulo I. Personas obligadas a la limpieza.

Artículo 4.-

La Limpieza de la red viaria pública (calles, plazas, glorietas, pasos a desnivel, tanto de tránsito rodado como peatonal, etc.) y la recogida de los residuos procedentes de la misma será realizada por el Servicio Municipal competente con la frecuencia conveniente para la adecuada prestación del servicio a través de las formas de gestión que acuerde el Ayuntamiento, conforme a la legislación de Régimen Local.

Artículo 5.-

La limpieza de las aceras en la longitud que corresponda a las fachadas de los edificios tanto públicos como privados, estará a cargo de los empleados de fincas urbanas o del personal designado por la propiedad del inmueble.

Los residuos obtenidos serán depositados en recipientes normalizados y herméticos, quedando totalmente prohibido depositarlos directamente en la vía pública.

Artículo 6.-

1. La limpieza de las calles de dominio particular deberá llevarse a cabo por la propiedad, siguiendo las directrices que dicte el Ayuntamiento para conseguir unos niveles adecuados.

2. También están obligadas las comunidades de propietarios o quienes habiten el inmueble o inmuebles colindantes en su caso a mantener limpios los patios de luces, patios de manzana o cualesquiera otras zonas comunes conforme a sus normas estatutarias o acuerdos tomados al efecto por las respectivas Juntas o Asambleas.

Artículo 7.-

1. La limpieza de solares y otros terrenos de propiedad particular que encuentren en el suelo urbano y no estén incluidos en el artículo anterior corresponderá, igualmente, a la propiedad.

2. El incumplimiento de la obligación de mantener limpios dichos terrenos no exime de proceder al vallado de los mismos conforme a lo que disponen las Normas del Plan General y Ordenanzas que las desarrollan.

Capítulo II. Actuaciones no permitidas.

Artículo 8.-

1. Se prohíbe arrojar a la vía pública todo tipo de residuos, como colillas, cáscaras, papeles o cualquier otro desperdicio similar. Quienes transiten por las calles, plazas, jardines y otros espacios libres públicos y quisieran desprenderse de residuos de pequeña entidad, como los anteriormente mencionados, utilizarán las papeleras instaladas a tal fin.

2. Los usuarios deberán abstenerse de toda manipulación sobre las papeleras, moverlas, volcarlas o arrancarlas, así como cualquier otro acto que deteriore su presentación o las haga inutilizables para el uso a que están destinadas.

Artículo 9.-

Queda prohibido realizar cualquier operación que pueda ensuciar las vías y espacios libres públicos y de forma especial:

- a) Lavar o limpiar vehículos, así como cambiar a los mismos el aceite y otros líquidos.
- b) Manipular o seleccionar los desechos o residuos sólidos urbanos, produciendo su dispersión, dificultando su recogida o alterando sus envases.
- c) Sacudir prendas o alfombras en la vía pública o sobre la misma desde la ventana, balcones o terrazas.

Text en valencià

ORDENANÇA GENERAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI AMBIENT URBÀ

TÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 1

Esta ordenança té com a objecte la regulació de les activitats dirigides a la neteja dels espais públics i la recollida de rebutjos i de residus sòlids per aconseguir les adequades condicions de pulcritud i ornament urbans.

Article 2

A l'efecte d'incardinació normativa, la regulació s'até als principis de la Llei 42/1975, de 19 de novembre, sobre la Recollida i el Tractament dels rebutjos i residus sòlids urbans i la resta de disposicions aplicables.

Article 3

Es consideraran rebutjos i residus sòlids, d'acord amb allò establert en l'article 2 de la llei esmentada en l'article anterior, aquells produïts per activitats i situacions domiciliàries, comercials i de servicis, sanitàries, de neteja urbana, industrials, obres en edificis, abandonament d'animals morts, mobles, efectes i vehicles i, en general, tots aquells la recollida el transport i l'emmagatzemament o eliminació dels quals corresponga a l'Ajuntament, d'acord amb la legislació vigent.

TÍTOL II.- NETEJA DE LA XARXA VIÀRIA I ALTRES ESPAIS LLIURES

Capítol I. Persones obligades a la neteja

Article 4

La neteja de la xarxa viària pública (carrers, places, gloriets, passos a desnivell, etc.) així com la recollida dels residus procedents de la mateixa serà realitzada pel Servei Municipal competent amb la freqüència convenient per a l'adequada prestació del servei mitjançant les formes de gestió que acorde l'Ajuntament, segons la legislació de Règim Local.

Article 5

La neteja de les voreres en la longitud que corresponga a les fatxades dels edificis, tant dels públics com dels privats, estarà a càrrec dels empleats de finques urbanes o del personal designat per la propietat de l'immoble.

Els residus obtinguts seran depositats en recipients normalitzats i hermètics i quedarà totalment prohibit depositar-los directament a la via pública.

Article 6

1. La neteja dels carrers de domini particular s'haurà de dur a terme per la propietat, que seguirà les directrius dictades per l'Ajuntament per tal d'aconseguir uns nivells adequats.

2. També estan obligades a mantenir nets els patis de llum, patis de les illes de cases o qualssevol altres zones comunes les comunitats de propietaris o aquells qui habiten l'immoble o immobles limítrofs, si és el cas, d'acord amb les seues normes estatutàries o els acords presos a este efecte per les respectives juntes o assemblees.

Article 7

1. La neteja de solars i altres terrenys de propietat particular que estiguen en sòl urbà i no estiguen inclosos en l'article anterior correspondrà, igualment, a la propietat.

2. L'incompliment de l'obligació de mantenir nets els terrenys no eximix de procedir al tancament dels mateixos, d'acord amb el que disposen les Normes del Pla General i Ordenances que les desenvolupen.

Capítol II. Actuacions no permeses

Article 8

1. Es prohibix tirar a la via pública tot tipus de residus, com ara puntes de cigarret, corfes, papers o qualsevol altre deixalla semblant. Qui transita pels carrers, places, jardins i altres espais lliures públics i volgueren desprendre's de residus de xicotetes entitat com els anteriorment mencionats, utilitzaran les papereres instal·lades amb este objectiu.

2. Els usuaris hauran d'abstenir-se de tota manipulació sobre les papereres, moure-les, bolcar-les o arrancar-les, així com qualsevol altre acte que deteriore la seua presentació o les faça inutilitzables per a l'ús a què estan destinades.

Article 9

Queda prohibit realitzar qualsevol operació que pugua embrutar les vies i els espais lliures públics i de forma especial:

- a) Llavar o netejar vehicles, així com canviar-los l'oli i altres líquids.
- b) Manipular o seleccionar els rebutjos o residus sòlids urbans que produiran la seua dispersió i dificultaran la seua recollida o alteraran els seus envasos.
- c) Espolsar peces de roba o estores a la via pública des de la finestra, balcons o terrasses.

L'anàlisi lingüística d'aquests nou articles exemplifica el que s'ha dit. Pel que fa als aspectes formals i concretament a la presentació s'ha de ressaltar que la traducció respecta el format original organitzat en planes. El text està dividit en títols, capítols i articles. Tots aquests apartats estan escrits en negreta i, a més, els títols també en majúscula. Es respecta, fins i tot, la distribució del text en l'espai, l'interlineat i les sagnies.

Per contra, s'observa que l'original posa un punt després del títol general i dels capítols, i també un punt i guió al final dels números dels articles, cosa que la traducció suprimeix i opció que es considera adequada. Per a ser coherents, la traducció hauria d'haver suprimit el mateix punt i guió, que hi ha a l'original, de darrere dels nombres romans dels títols.

Pel que fa a l'ortografia i concretament al tractament de les majúscules inicials, es força interessant comentar els següents exemples:

a) «Esta Ordenanza». La traducció no manté la majúscula inicial, «esta ordenanza», solució que sembla correcta, ja que els noms dels documents administratius van amb minúscula.

b) «La Ley citada» traduït «la llei esmentada» també amb minúscula inicial per tractar-se d'un nom genèric i seguir la coherència textual.

c) «Respectivas Juntas o Asambleas». Aquestes majúscules en castellà són, fins i tot, incorrectes. La traducció opta per «respectives juntes i assemblees», ja que es tracta de plurals genèrics.

d) El text origen diu «la Ley [...] sobre Recogida y Tratamiento de los desechos y residuos sólidos urbanos» i el text meta manté les majúscules i afegeix els articles determinats «la Llei [...] sobre la Recollida i el Tractament dels rebutjos i residus sòlids urbans», solució que es considera totalment equivocada. Primer perquè només s'escriu amb majúscula inicial el nom amb què es designa el tipus de document i amb minúscula inicial la resta de paraules. I després perquè no és pertinent l'addició d'un nou element a la nomenclatura d'una llei ja establerta com a tal. Aquesta seria una proposta vàlida: «la Llei sobre recollida i tractament dels rebutjos i residus sòlids urbans».

Considerant els aspectes formals, en relació a les oracions passives, com en molts documents administratius, es continua el costum d'utilitzar i abusar de la veu passiva per a mostrar impersonalitat. S'aconsella usar-la només quan hi ha una intenció clara de destacar el resultat de l'acció verbal, en els altres casos es prefereix emprar la veu activa.

Tenint en compte això, cal comentar que en el segon capítol, ja que es parla de «persones obligades a la neteja» estaria més clar que els articles que precedeixen aquest apartat començaren per nomenar aquestes persones obligades a la neteja, es a dir, pel subjecte de l'acció, en lloc de començar tots els articles pel resultat de l'acció, i utilitzant així la passiva. Com a exemple, les següents oracions:

a) «La neteja de la xarxa viària pública [...] així com la recollida dels residus [...] serà realitzada pel Servei Municipal», l'escriuríem en activa: «El Servei Municipal realitzarà la neteja de...».

b) «La neteja de les voreres [...] estarà a càrrec dels empleats de finques urbanes o del personal designat», la canviàrem per «Els empleats de finques urbanes o el personal designat netejaran les voreres».

c) «La neteja de solars [...] correspondrà, igualment, a la propietat», quedaria «La propietat (els propietaris) netejaran els solars...»

Relacionat amb el que s'ha dit abans, en el mateix capítol i pel mateix motiu, buscant la coherència textual i la claredat, cal comentar que la inversió de l'ordre del subjecte en el següent cas dificulta la comprensió del text, per la qual cosa es proposa emprar l'estructura bàsica i simple de *subjecte, verb i complements*:

«Estan obligades a mantenir nets els patis de llum [...] les comunitats de propietaris o aquells qui habiten l'immoble o immobles limítrofs», s'escriuria «Les comunitats de propietaris o aquells qui habiten l'immoble o immobles limítrofs han de mantenir nets els patis de llum».

Pel que fa a les solucions adoptades per a evitar els gerundis del document en castellà, aquestes són molt encertades. En tots els casos es posa una conjunció copulativa i el verb es conjuga en la forma personal i el temps verbal adequats. Hi ha nombrosos exemples:

a) «quedando» per «i quedarà»

b) «siguiendo» per «que seguirà»

c) «produciendo», «dificultando» i «alterando» per «produiran», «dificultaran» i «alteraran»

En contraposició, aquest text fa un mal ús del determinant «el mateix». Per imitació del castellà, moltes vegades s'utilitza com a pronom, substituint «el mismo» del castellà. Aquest ús és agramatical i hi ha moltes maneres d'evitar-lo. De vegades es pot prescindir de la seua utilització perquè no cal per entendre el significat de l'oració; altres vegades es pot substituir per un pronom feble o per un pronom possessiu, i altres cap l'opció de canviar l'ordre de la frase per a evitar la construcció sintàctica en què apareix.

Apareixen dos exemples d'aquest ús erroni:

a) «La neteja de la xarxa viària pública [...] així com la recollida dels residus procedents de la mateixa». En aquest cas, amb la inversió de l'ordre proposada en l'apartat de la veu passiva i la addició d'un pronom feble per substituir el complement circumstancial, ja s'evitaria aquesta construcció. L'oració quedaria així: «El Servei Municipal netejarà la xarxa pública i en recollirà els residus».

b) «L'incompliment de l'obligació de mantenir nets els terrenys no eximix de procedir al tancament dels mateixos». Es proposa la solució següent: «L'incompliment de l'obligació de mantenir nets els terrenys no eximix de (procedir al tancament) tancar-los».

Sobta, tanmateix, trobar una bona solució, després d'haver observat aquestes dues errades. L'original castellà diu: «Lavar o limpiar vehículos, así como cambiar a los mismos el aceite», i la traducció posa «llavar o netejar vehicles, així com canviar-los l'oli».

Pel que fa a la nomenclatura d'una llei, cal insistir en la inconveniència de l'addició de l'article, però també cal assenyalar la inadequació d'incloure la preposició «de» sense raó justificada en el següent cas:

« [...] fachadas de los edificios, tanto públicos como privados » s'ha traduït per « [...] fatxades dels edificis, tant dels públics com dels privats ».

Amb aquesta solució no es canvia el sentit original del text però sí que es modifica l'estructura sintàctica, cosa que no és rellevant ni tampoc necessària.

En relació als possessius, destaca una oració en què hi ha tres possessius seguits. És la següent:

« [...] que produiran la seua dispersió i dificultaran la seua recollida o alteraran els seus envasos ».

Aquesta enumeració de possessius es podria evitar amb la utilització del pronom feble *en*: « [...] que en produiran la dispersió i en dificultaran la recollida o n'alteraran els envasos ».

Deixant de banda l'ortografia i parant atenció a la sintaxi, en l'article vuit trobem un error, que també pot ser considerat tipogràfic, tant en el document en castellà com en la traducció en català, però que fa que no s'entenga el significat de la frase. És el següent:

« residuos de pequeñas entidad » traduït « residus de xicotetes entitat ».

El traductor, fent una traducció literal, ha mantingut l'error gramatical de l'original castellà i l'absurditat del sentit. En un document paral·lel que tracta d'aquests temes es pot constatar l'expressió « residuos de pequeña entidad ». Sembla que la persona que ha redactat el text en castellà s'ha equivocat i que el traductor tampoc s'ha molestat a entendre'n el significat global.

També en el mateix article vuit s'observa una incorrecció gramatical pel que fa a la concordància entre el subjecte i el verb, i la correlació dels temps verbals emprats:

« Qui transita pels carrers [...] i volgueren desprendre's de residus [...], utilitzaran [...] ».

Ací s'hauria de canviar i dir « qui transite (present del subjuntiu) i vulga (tercera persona del singular), utilitzarà (tercera persona del singular) ». Altra solució podria ser posar tots els verbs en plural.

Pel que fa al lèxic, cal comentar que el traductor fa una diferenciació entre el castellà « desechos » que tradueix « rebutjos » i « desperdicio » que tradueix « deixalles ». Aquesta traducció coincideix amb la primera acepció que dóna el Diccionari bilingüe castellà-valencià de l'editorial Bromera. Potser s'esperaria el mot « deixalles » d'ús més genèric, ja que indica una idea més precisa d'allò de què es parla.

De terminologia i fraseologia complicada, no n'hi ha, donat que és una normativa per al ciutadà i es busca la claredat. Fraseologia simple es consideren, exemples com ara « d'acord amb », « si és el cas » o « a este efecte ».

En l'expressió «els acords presos a este efecte» es podria suprimir «a este efecte» per ser una expressió, en aquest cas, buida de significació.

Cal assenyalar que la traducció està feta en una variant occidental clarament marcada pel que fa a la selecció de les formes verbals i del lèxic. Destaca la utilització de les formes verbals incoatives de tercera persona acabades en -ix «eximix», l'aparició sistemàtica del demostratiu «este», i les paraules com «servici», «fatxada», «tirar», «depositar» i el súmmum de la dialectalització «xicotetes». No obstant això, al text s'inclou el verb «desenvolupar» que sorprén perquè potser s'esperaria un *desenrotllar* o *desplegar*, més d'acord amb el dialecte emprat.

Finalment, com a valoració general es pot dir que la redacció és prou clara. Encara que hi ha alguna nominalització pròpia d'aquest tipus de llenguatge, no hi ha expressions ni construccions especialment difícils i es prescindeix de fórmules prefixades i fraseologia recarregada. Com que és una ordenança municipal que afecta directament el ciutadà, s'ha optat per un llenguatge planer i senzill que tothom pugui entendre amb facilitat.

Bibliografia

- Altés, N. i X. Dejó (2001): *Manual de redacció administrativa*, Barcelona, Eumo.
- Ajuntament d'Onda (2008): *Ordenanza general de protección del medio ambiente urbano* [en línia], Onda, Ajuntament d'Onda <http://www.onda.es/ayuntamiento/ordenanzas/documentos/medio_ambiente.pdf>
- (2008): *Ordenanza general de protección del medio ambiente urbà* [en línia], Ajuntament d'Onda <<http://www.onda.es/ayuntamiento/ordenanzas/documentos/5%C2%BA.%20ORDENANZA%20GENERAL%20DE%20PROTECCION%20DEL%20MED.pdf>>
- Duarte, C., Alsina, A. i S. Sibina (2000): *Manual de llenguatge administratiu*, Barcelona, Escola d'Administració Pública de Catalunya.
- Mestres, J. M., Costa, J., Oliva, M. i R. Fité (2007): *Manual d'estil. La redacció o l'edició de textos*, Barcelona, Eumo.
- IEC (2007): *Diccionari de la llengua catalana* [en línia], Barcelona, Institut d'Estudis Catalans <<http://dlc.iec.cat>>
- UJI: *Servei de llengües i terminologia* [en línia], Castelló, Universitat Jaume I <<http://sic.uji.es/serveis/slt/asst/vox/adm.html>>
- Ajbunyola: *Ordenança municipal reguladora de la gestió de residus sòlids urbans, de la neteja diària i recollida de fem* [en línia], Bunyola (Mallorca), Ajuntament de Bunyola. <http://www.ajbunyola.net/wms/ofo/imgdb//archivo_doc16610345.pdf>
- Guelaya: *Normativa medioambiental comunitaria y estatal. Ordenanzas de medio ambiente de protección de los espacios públicos en relación con su limpieza y retirada de residuos* [en línia], Melilla, Colectivo ecologista Guelaya de Melilla <www.guelaya.org/legislacion/ordenanza%20residuos.htm>